

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 348

Polityka ekonomiczna

Redaktorzy naukowi

Jerzy Sokołowski

Arkadiusz Żabiński

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redakcja wydawnicza: Barbara Majewska

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korekta: Barbara Cibis

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-422-6

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:

EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.

ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	11
Franciszek Adamczuk: Dyfuzja innowacji w regionach transgranicznych...	13
Joanna Buks, Robert Pietrzykowski: Efekty produkcji gospodarstw w Polsce w odniesieniu do WPR w latach 2005-2008	22
Marek Chrzanowski: Wykorzystanie analizy przepływów międzygałęziowych do badania obszarów kooperacji w gospodarce regionu na przykładzie województwa lubelskiego	34
Paweł Dziekański: Metoda taksonomiczna w ocenie środowiskowej konkurencyjności powiatów województwa świętokrzyskiego.....	44
Monika Fabińska: Prorozwojowa gotowość polskich MŚP do absorpcji wsparcia w ramach nowej perspektywy programowej 2014-2020.....	54
Małgorzata Fronczek: Przewaga komparatywna Polski w handlu z Chinami w latach 1995-2012	66
Małgorzata Gasz: Reguły nowego modelu zarządzania gospodarczego na tle kondycji ekonomicznej państw Unii Europejskiej	76
Alina Grynia: Obciążenia fiskalne a konkurencyjność litewskich przedsiębiorstw	91
Anna Jankowska: Struktura obszarowa gospodarstw w krajach bałkańskich kandydujących do UE.....	103
Elżbieta Jantón-Drozdowska, Maciej Stępiński: Formy aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w kontekście strategii Europa 2020.....	112
Krzysztof Kil, Radosław Ślusarczyk: Podatek bankowy w krajach Unii Europejskiej – ocena implementacji	124
Dariusz Klimek: Transakcje offsetowe jako instrument polityki ekonomicznej w Polsce	134
Aleksandra Koźlak, Barbara Pawłowska: Kierunki działań Unii Europejskiej na rzecz podniesienia konkurencyjności gospodarki	145
Barbara Kutkowska, Ireneusz Ratuszniak: Możliwości finansowania rozwoju obszarów wiejskich w latach 2014-2020 w ramach Polityki Spójności i Wspólnej Polityki Rolnej.....	157
Renata Lisowska: Wpływ otoczenia regionalnego na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w obszarach rozwiniętych i zmarginalizowanych ...	172
Agnieszka Malkowska: Program INTERREG IV A jako instrument wspierania turystyki w województwie zachodniopomorskim	181
Arkadiusz Malkowski: Mały ruch graniczny jako element kształtowania współpracy transgranicznej.....	190
Natalia Mańkowska: E-administracja a efektywność sektora publicznego...	200

Wiesław Matwiejczuk, Tomasz Matwiejczuk: Koncepcja usprawnienia procesu ofertowania w przetargach publicznych.....	210
Elżbieta Izabela Misiewicz: Łączne opodatkowania dochodów małżonków – preferencja podatkowa wspierająca rodzinę.....	220
Andrzej Miszczuk: Dystans instytucjonalny jako uwarunkowanie rozwoju regionów przygranicznych.....	230
Karolina Olejniczak: Polityka klastrów w regionach jako wzmacnianie konkurencyjności MSP.....	239
Małgorzata Pawłowska: Wpływ kapitału zagranicznego oraz własności państwowej na zmiany konkurencji w polskim sektorze bankowym.....	249
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Problem starzejącego się społeczeństwa w dokumentach strategicznych wybranych polskich województw	263
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Social issues in the program's documents of Polish political parties in the elections to the European Parliament of the VIII term.....	274
Robert Pietrzykowski: Rozwój gospodarczy a ceny ziemi rolniczej na przykładzie wybranych państw z Unii Europejskiej	285
Piotr Podsiadło: Pomoc regionalna jako przykład dopuszczalnej warunkowo pomocy publicznej w Unii Europejskiej.....	297
Gabriela Przesławska: Instytucjonalne aspekty w aktualnej debacie ekonomicznej.....	309
Małgorzata Raczkowska: Nierówności ekonomiczne w krajach europejskich.....	319
Jarosław Ropęga: Ograniczenia małych firm w wykorzystaniu zewnętrznych źródeł wsparcia dla ich przetrwania	328
Jerzy Sokolowski: Strategie sprzedaży ofert turystycznych biur podróży.....	339
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałązka: Bariery rozwoju przedsiębiorczości sektora MSP na przykładzie województwa lubelskiego.....	349
Andrzej Szuwarzyński: Model DEA do oceny efektywności funkcjonowania publicznych uniwersytetów w Polsce	361
Dariusz Tłoczyński: Accessibility jako instrument kształtowania polskiego rynku usług transportu lotniczego	371
Agnieszka Tomczak: Konwergencja czy dywergencja – kierunki zmian w polityce monetarnej po 1999 r.	384
Adam Wasilewski: Skuteczność wybranych instrumentów finansowych wspierania rozwoju przedsiębiorczości w gminach wiejskich w Polsce....	394
Anetta Waśniewska: Potencjał społeczny gmin Zalewu Wiślanego w latach 2003-2012.....	404
Grażyna Węgrzyn: Źródła informacji dla działalności innowacyjnej w Unii Europejskiej.....	415

Lucyna Wojcieszka: Społeczna odpowiedzialność biznesu wybranych banków komercyjnych na świecie – ocena wymiarów CSR.....	424
Jarosław Wołkonowski: Przyczyny i struktura emigracji obywateli Litwy w okresie 2003-2013	437
Urszula Zagóra-Jonszta: Proces polonizacji górnośląskiego przemysłu w latach 30. XX wieku	449

Summaries

Franciszek Adamczuk: Diffusion of innovation in cross-border regions	21
Joanna Buks, Robert Pietrzykowski: Effects of farms production in Poland with respect to the CAP in the period of 2005-2008	33
Marek Chrzanowski: The use of input-output analysis for the cooperation areas determination in regions on the basis of Lubelskie Voivodeship.....	43
Paweł Dziekański: Taxonomic method in the examination for environmental competitiveness of poviats of Świętokrzyski Voivodeship	53
Monika Fabińska: Pro-development readiness of Polish SMEs for absorption of support under the new programming perspective 2014-2020	65
Małgorzata Fronczek: Revealed Comparative Advantage of Poland in trade with China in the years 1995-2012	75
Małgorzata Gasz: Rules of the new economic model management against economic condition of the European Union states	89
Alina Grynia: Fiscal charges and competitiveness of Lithuanian enterprises	102
Anna Jankowska: The structure of holdings in the Balkan states candidating to the European Union	111
Elżbieta Jantoni-Drozdowska, Maciej Stępiński: Forms of activation of long-term unemployed in the context of the Europe 2020 strategy	123
Krzysztof Kil, Radosław Ślusarczyk: The bank tax: an assessment of implementation in the EU member states	133
Dariusz Klimek: Offsets – an instrument of economic policy in Poland	144
Aleksandra Koźlak, Barbara Pawłowska: The European Union activities to improve the regions competitiveness.....	156
Barbara Kutkowska, Ireneusz Ratuszniak: Opportunities of financing the development of rural areas in the years 2014-2020 within the frames of cohesion policy and Common Agricultural Policy	171
Renata Lisowska: Impact of the regional environment on the development of small and medium-sized enterprises in developed and marginalised areas	180
Agnieszka Malkowska: The Program INTERREG IVA as an instrument to support tourism in the West Pomeranian Voivodeship	189

Arkadiusz Malkowski: The small cross-border movement as an element of the cross-border co-operation.....	199
Natalia Mańkowska: E-government and the efficiency of public sector	209
Wiesław Matwiejczuk, Tomasz Matwiejczuk: Concept of public procurement offering process improvement	219
Elżbieta Izabela Misiewicz: Joint taxation of spouses – tax allowance supporting family	229
Andrzej Mischczuk: Institutional distance as a condition for the development of cross-border regions	238
Karolina Olejniczak: Cluster policy in the regions as strengthening the competitiveness of SME	248
Małgorzata Pawłowska: The impact of foreign capital and state capital on competition in the Polish banking sector	261
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Aging population in strategic documents of selected Polish voivodeships	273
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Problematyka społeczna w dokumentach programowych polskich ugrupowań politycznych w wyborach do Parlamentu Europejskiego VIII kadencji ...	284
Robert Pietrzykowski: Economic development and agricultural land prices in selected countries of the European Union.....	296
Piotr Podsiadło: Regional aid as an example of permitted conditionally state aid in the European Union	308
Gabriela Przesławska: Institutional aspects in contemporary economic debate	318
Małgorzata Raczkowska: Economic inequality in the European countries ..	327
Jarosław Ropęga: Limitations of small firms in using external sources of support for their survival	337
Jerzy Sokolowski: Strategies for the sale of tourist travel agencies offers	348
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałązka: Barriers to the development of enterprise of SMEs sector on the example of the Lublin Voivodeship ..	360
Andrzej Szuwarzyński: DEA model to evaluate the efficiency of the public universities in Poland.....	370
Dariusz Tłoczyński: Accessibility as an instrument for shaping Polish air transport market	383
Agnieszka Tomczak: Convergence or divergence – directions of the monetary policy development after the year 1999	393
Adam Wasilewski: Effectiveness of selected financial instruments supporting entrepreneurship development in rural counties of Poland	403
Anetta Waśniewska: Social potential of communities of the Vistula Lagoon in 2003-2012	414
Grażyna Węgrzyn: Sources of information on innovation within the European Union	423

Lucyna Wojcieszka: CSR of selected commercial banks in the world – dimensions of CSR ratings	436
Jarosław Wolkonowski: Causes and structure of emigration of Lithuania citizens in the period between 2003 and 2013	448
Urszula Zagóra-Jonszta: The process of Polonization of Upper Silesian industry in the 30s of the twentieth century.....	458

Piotr Podsiadło

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
e-mail: podsiadp@uek.krakow.pl

POMOC REGIONALNA JAKO PRZYKŁAD DOPUSZCZALNEJ WARUNKOWO POMOCY PUBLICZNEJ W UNII EUROPEJSKIEJ

Streszczenie: Celem artykułu jest przedstawienie warunków dopuszczalności pomocy publicznej w Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem zasad stosowanych w przypadku pomocy horyzontalnej w zakresie rozwoju regionalnego. Badania źródłowe w tym kierunku zostały przeprowadzone w oparciu o Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości oraz akty prawa wtórnego. Analiza pomocy regionalnej została przeprowadzona ze względu na realizację zaleceń Strategii Lizbońskiej oraz strategii Europa 2020 odnośnie do zdecydowanego zwiększania w ogólnej strukturze pomocy publicznej wsparcia kierowanego na cele horyzontalne. W artykule przyjęto tezę, że w związku z wypełnianiem postanowień traktatowych i zaleceń Strategii Lizbońskiej oraz strategii Europa 2020 w zakresie udzielania przez państwa członkowskie pomocy publicznej, regionalna pomoc państwa jest celem horyzontalnym, który ma obecnie największy udział w całkowitej pomocy publicznej dla przemysłu i usług w UE.

Słowa kluczowe: pomoc publiczna, rozwój regionalny, Unia Europejska, polityka konkurencji, polityka spójności.

DOI: 10.15611/pn.2014.348.27

1. Wstęp

Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)¹ środki pomocy spełniające wszystkie zawarte w nim kryteria są zasadniczo niezgodne z rynkiem wewnętrznym. Zasada niezgodności nie jest jednak równoważna z całkowitym zakazem. Niedozwolony charakter pomocy publicznej niezgodnej z rynkiem wewnętrznym nie ma miejsca w sytuacji, w której automatyczne zastosowanie znajdzie art. 107 ust. 2 TFUE, ustanawiający zamknięty katalog rodzajów pomocy publicznej, uznanej przez sam Traktat za zgodną z zasadami jednolitego rynku europejskiego (tzw. pomoc dopuszczalna z mocy prawa). Z kolei na podstawie art. 107 ust. 3 TFUE można wskazać rodzaje pomocy publicznej udzielanej

¹ Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wersje skonsolidowane – DzUrz UE, C 83 z 30.03.2010.

przez państwa członkowskie, których zgodność z rynkiem wewnętrznym może zostać uznana przez Komisję Europejską (tzw. pomoc dopuszczalna warunkowo). Są to: pomoc regionalna, której zadaniem jest rozwój regionów o bardzo niskim poziomie życia lub regionów, w których występuje znaczne bezrobocie, pomoc na promowanie projektów posiadających znaczenie ogólnoeuropejskie lub na zapobieżenie poważnym zakłóceniom w gospodarce państwa członkowskiego, ukierunkowana na określone cele – np. na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, na ochronę środowiska, na prace badawczo-rozwojowe – pomoc horyzontalna, przeznaczona dla przedsiębiorstw z konkretnych branż gospodarki pomoc sektorowa oraz pomoc na wspieranie kultury i ochronę dziedzictwa kulturowego. Generalnie rzecz ujmując, udzielaną przez państwa członkowskie pomoc dopuszczalną warunkowo można podzielić na trzy kategorie, tj. pomoc na cele regionalne, pomoc na cele horyzontalne i pomoc dla sektorów wrażliwych.

Celem artykułu jest przedstawienie warunków dopuszczalności pomocy publicznej w Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem zasad stosowanych dla pomocy regionalnej. Prowadzić ma to do weryfikacji tezy, że w związku z wypełnianiem postanowień traktatowych i zaleceń Strategii Lizbońskiej oraz strategii Europa 2020 w zakresie udzielania przez państwa członkowskie pomocy publicznej, regionalna pomoc państwa jest celem horyzontalnym, który ma obecnie największy udział w całkowitej pomocy publicznej dla przemysłu i usług w Unii Europejskiej.

2. Traktatowe podstawy dopuszczalności pomocy regionalnej

Pomoc regionalną od innych form pomocy horyzontalnej odróżnia jej geograficzna specyfika. Generalną zasadą przyjętą przez Komisję Europejską w kwestii przyznawania pomocy regionalnej jest określenie zdeterminowanych kryteriów analitycznych wskazujących, iż łączny zasięg regionów, otrzymujących takową pomoc, musi pozostać mniejszy od łącznego zasięgu regionów, które nie korzystają z tego rodzaju wsparcia. Przy zastosowaniu najbardziej powszechnej jednostki miary pomocy, tj. procentu objętej nią ludności, oznacza to, iż całkowity odsetek ludności zamieszkującej obszary objęte pomocą regionalną musi być znacznie niższy niż odsetek ludności zamieszkującej obszary, które podobną pomocą nie są objęte. W latach 2007-2013 łączny odsetek ludności zamieszkującej obszary objęte pomocą regionalną obejmował 42% ludności państw członkowskich UE.

Pomoc państwa przeznaczona na wspieranie rozwoju gospodarczego regionów w Unii Europejskiej może zostać uznana przez Komisję Europejską za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. a) oraz art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE. W oparciu o zapisy art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE za zgodną z rynkiem wewnętrznym może zostać uznana pomoc regionalna służąca wyrównywaniu poziomu rozwoju regionalnego w skali całej Unii Europejskiej². Wyłączenie to doty-

² Wyrok Trybunału z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie C-310/99 *Republika Włosa przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, Zbiory orzecznictwa Trybunału Europejskiego 2002, s. I-2289, pkt 77.

czy pomocy kierowanej do przedsiębiorstw działających w regionach, które charakteryzują się wyjątkowo niekorzystną sytuacją ekonomiczną w odniesieniu do Unii jako całości, co oznacza, że ocena dopuszczalności takiego wsparcia nie może być dokonywana w odniesieniu do średniej krajowej określonych wskaźników społeczno-ekonomicznych danego państwa członkowskiego, ale w relacji do poziomu unijnego³. Dlatego też do regionów, które kwalifikują się do uzyskania tego rodzaju pomocy, zalicza się obszary sklasyfikowane jako jednostki geograficzne na poziomie NUTS II map pomocy regionalnej opracowanych przez państwa członkowskie⁴, których mierzony standardem siły nabywczej PKB jest niższy niż 75% średniej dla całej Unii⁵.

Z kolei dopuszczalna na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE pomoc regionalna służy wyrównywaniu dysproporcji między regionami w poszczególnych państwach członkowskich. Wyznaczanie regionów kwalifikujących się do udzielenia pomocy regionalnej należy do kompetencji państw członkowskich. Zwolnienie to ma szerszy zakres niż to, które znajduje swoje uregulowanie w art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE, ponieważ dopuszcza ono pomoc publiczną na rozwój pewnych obszarów bez ograniczenia w postaci warunków ekonomicznych, które muszą zostać spełnione w przypadku zwolnienia dotyczącego pomocy regionalnej dla tzw. regionów „zaczynających”. Pozwala to Komisji Europejskiej zatwierdzać pomoc regionalną ukierunkowaną na przyspieszenie rozwoju gospodarczego określonych regionów danego państwa członkowskiego, które znajdują się w niekorzystnej sytuacji w porównaniu ze średnią krajową⁶. Należy jednak zauważyć, że rozróżnienie pomocy regionalnej udzielanej na podstawie art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE od pomocy regionalnej udzielanej na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE polega na tym, że art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE umożliwia wyłączenie spod zakazu „antykoncepcyjnej” pomocy państwa głównie pomocy przeznaczonej na wspieranie rozwoju gospodarczego regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski, lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia, zaś na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE za godną z rynkiem wewnętrznym może zostać uznana pomoc przeznaczona na ułatwienie rozwoju niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia ona warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

³ Wyrok Trybunału z dnia 17 września 1980 r. w sprawie 730/79 *Philip Morris Holland BV przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, Zbiory orzecznictwa Trybunału Europejskiego 1980, s. 2671, pkt 25.

⁴ Rozporządzenie (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), DzUrz UE L 154/1.

⁵ Wyrok Trybunału z dnia 19 września 2002 r. w sprawie C-113/00 *Królestwo Hiszpanii przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, Zbiory orzecznictwa Trybunału Europejskiego 2002, s. I-7601, pkt 65.

⁶ Wyrok Trybunału z dnia 14 października 1987 r. w sprawie 248/84 *Republika Federalna Niemiec przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, Zbiory orzecznictwa Trybunału Europejskiego 1987, s. 4013, pkt 19.

Różnica w literalnym brzmieniu między tymi dwoma przepisami sprowadza się do braku zastrzeżenia w art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE, że udzielona pomoc nie powinna negatywnie wpływać na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Oznacza to większą swobodę w zakresie przyznawania pomocy dla przedsiębiorstw w regionach, które spełniają warunki ustanowione w art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE⁷.

3. Warunki udzielania przez państwa członkowskie pomocy regionalnej

Pomoc regionalna ma na celu długookresowe pobudzenie rozwoju obszarów charakteryzujących się niskim poziomem rozwoju gospodarczego w odniesieniu do średniej unijnej lub średniej krajowej. Wyjątek od zasady niezgodności pomocy państwa z Traktatem będzie miał miejsce tylko w przypadku, gdy zagwarantowana zostanie równowaga między zakłóceniami w konkurencji a rozwojem słabych ekonomicznie regionów⁸. Udzielenie przedsiębiorstwu indywidualnej dotacji lub przyznanie pomocy jednemu rodzajowi działalności gospodarczej może mieć znaczny wpływ na konkurencję, a ich wpływ na rozwój regionalny może okazać się zbyt ograniczony. Tego typu pomoc dotyczy najczęściej konkretnej polityki wobec sektora przemysłu i nie posiada cech pomocy regionalnej⁹. Pomoc regionalna powinna pozostać neutralna w zakresie alokacji zasobów produkcyjnych pomiędzy różnymi sektorami gospodarki i typami działalności gospodarczej. W związku z powyższym odstępstwo od generalnej zasady, wedle której pomoc państwa jest niedozwolona, możliwe będzie tylko w sytuacji, gdy pomoc ta jest pomocą wielosektorową i może być otrzymana przez wszystkie przedsiębiorstwa działające w różnych sektorach. W wyjątkowych przypadkach państwo członkowskie może jednak przyznać indywidualną pomoc *ad hoc* pojedynczemu przedsiębiorstwu lub pomoc ograniczoną tylko do jednego obszaru działalności, jeżeli uzasadniają to wyjątkowe okoliczności.

W regionach znajdujących się w niekorzystnym położeniu państwa członkowskie mogą przyznawać pomoc na podstawie wytycznych w sprawie pomocy regionalnej oraz na podstawie ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych (GBER). Wytyczne w sprawie pomocy regionalnej zawierają kryteria stosowane przez Komisję przy badaniu zgodności krajowej pomocy regionalnej z rynkiem wewnętrznym. Zgodnie z treścią wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2007-2013¹⁰, na krajową pomoc regionalną składa się pomoc na inwestycje przy-

⁷ Wyrok Trybunału z dnia 14 stycznia 1997 r. w sprawie C-169/95 *Królestwo Hiszpanii przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, Zbiory orzecznictwa Trybunału Europejskiego 1997, s. I-135, pkt 16-20.

⁸ N. Moussis, *Access to European Union, law, economics, policies*, European Study Service, Rixensart 2002.

⁹ M. Merola, *Regional Aid: Recent Trends and Some Historical Background – with special Focus on large Investment Projects*, European State Aid Quarterly, 2010, 3, s. 589-616.

¹⁰ Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013, DzUrz UE C 54 z 4.3.2006.

znawana dużym przedsiębiorstwom, lub w ograniczonym zakresie pomoc operacyjna, przy czym obie formy pomocy przyznaje się konkretnym regionom w celu wyrównania różnic regionalnych. Za pomoc regionalną uznaje się również podwyższenie poziomów pomocy inwestycyjnej przyznawanej małym i średnim przedsiębiorstwom mieszczącym się w regionach mniej uprzywilejowanych ponad poziom dopuszczalne na innych obszarach. Z dniem 1 stycznia 2014 r. zaczęły obowiązywać nowe wytyczne¹¹, które jako cel kontroli regionalnej pomocy państwa wskazują zagwarantowanie, aby pomoc przynosiła pozytywne skutki pod względem zwiększania działalności gospodarczej w objętych pomocą obszarach oraz aby te pozytywne skutki przewyższały wszelkie potencjalne skutki negatywne obejmujące ograniczenia w wymianie handlowej i konkurencji na rynku wewnętrznym. Komisja Europejska zwraca w tym miejscu uwagę na dwie zasadnicze kwestie, tj. skuteczność regionalnej pomocy państwa jako instrumentu politycznego służącego wspieraniu regionalnego rozwoju gospodarczego oraz wydajność przepisów w sprawie regionalnej pomocy państwa w zakresie zapewniania kontroli nad skutkami dla konkurencji przez Komisję i państwa członkowskie. Nowe wytyczne regulują także kwestie związane ze zgodnością kontroli regionalnej pomocy państwa z innymi obszarami unijnej polityki oraz z potrzebą uproszczenia przepisów i procedur oraz ograniczenia formalności administracyjnych.

Wytyczne w sprawie pomocy regionalnej określają zatem zasady, na jakich państwa członkowskie mogą przyznawać pomoc publiczną w celu wsparcia regionalnego rozwoju gospodarczego. Zawierają również mapy pomocy regionalnej określające, na jakich obszarach przedsiębiorstwa mogą otrzymać regionalną pomoc państwa oraz jaka może być intensywność tej pomocy. Niektóre rodzaje pomocy regionalnej zostały dodatkowo uznane za dopuszczalne jako wyłączone grupowo na mocy ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych (GBER)¹². W tym zakresie rozporządzenie to zostało wprowadzone w miejsce Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1628/2006 z dnia 24 października 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej¹³, które po raz pierwszy ustanowiło wyłączenie grupowe dla regionalnej pomocy inwestycyjnej i miało pierwotnie obowiązywać do 31 grudnia 2013 r. Rozporządzenie GBER, uznając pomoc regionalną za zgodną z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE i wyłączoną spod ustanowionego art. 108 ust. 3 TFUE wymogu zgłoszenia Komisji, ustanawia wyłączenie grupowe dla programów regionalnej pomocy inwestycyjnej i pomocy na zatrudnienie oraz dla programów pomocy na rzecz nowo utworzonych małych przedsiębiorstw.

¹¹ Wytyczne w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014-2020, DzUrz UE C 209/1 z 23.7.2013.

¹² Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu, DzUrz UE L 241 z 9.8.2008.

¹³ DzUrz UE L 302/29 z 1.11.2006.

4. Krajowa pomoc regionalna a pomoc z funduszy UE

Reagując na problemy występujące w regionach znajdujących się w niekorzystnym położeniu, krajowa pomoc regionalna promuje gospodarczą, społeczną i terytorialną spójność państw członkowskich oraz Unii jako całości. Pod tym względem pomoc regionalna różni się od pozostałych rodzajów pomocy, ponieważ jest głównie ukierunkowana na zlikwidowanie nierównowagi w obszarze spójności, a nie tylko nieprawidłowości rynku. Krajową pomoc regionalną należy jednak odróżnić od polityki spójności UE. Wynika to z występowania istotnych różnic w polityce spójności (fundusze UE) i polityce konkurencji (pomoc publiczna). Polityki te bowiem są realizowane środkami, które pozornie się wykluczają. Art. 174 TFUE mówi, że: „w celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Unii rozwija ona i prowadzi działania służące wzmocnieniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”. Traktat wskazuje w tym miejscu na działania zmierzające do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych, w tym obszarów wiejskich, obszarów podlegających przemianom przemysłowym i regionów, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych. Natomiast zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE celem kontroli państwa jest możliwe maksymalnie ograniczenie interwencji państwa w działalność przedsiębiorstw, niezależnie od miejsca prowadzenia tej działalności. Polityka konkurencji, na którą składa się polityka pomocy publicznej, wiąże się z realizacją jednolitego rynku europejskiego. Polityka ta opiera się na zapisach traktatowych, które wskazują na wolną konkurencję jako na mechanizm właściwie organizujący procesy gospodarcze, który gwarantuje wolność podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej na równych prawach oraz zapewnia efektywność gospodarowania i optymalną alokację zasobów. Podejmowane przez państwa członkowskie działania interwencyjne mogą zniekształcać konkurencję i stanowić źródło zakłóceń w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego. Udzielenie pomocy publicznej wybranym przedsiębiorstwom skutkuje bowiem uzyskaniem przez te wybrane przedsiębiorstwa przewagi konkurencyjnej.

W konsekwencji, o ile naczelną zasadą rządzącą polityką spójności jest interwencja ze środków publicznych, to w przypadku polityki konkurencji w zakresie pomocy publicznej udzielanej przez państwa członkowskie generalną zasadą jest zakaz interwencji podejmowanej z wykorzystaniem środków publicznych. Elementem łączącym te dwie polityki jest realizacja działań interwencyjnych finansowanych ze środków publicznych. Dla zakwalifikowania środków pomocowych jako środków publicznych (zasobów państwowych) decydujące znaczenie odgrywa fakt, czy środki te przekazywane są beneficjentom za pośrednictwem określonego funduszu publicznego, co oznacza kontrolę państwa nad ich rozdysponowaniem. W przypadku funduszy unijnych, których beneficjentami są nie tylko przedsiębiorstwa, chociaż większość interwencji jest nakierowane właśnie na nie, wsparcie to przekazywane jest za pośrednictwem budżetu danego państwa członkowskiego. Tym samym jest spełniona jedna z przesłanek wystąpienia pomocy publicznej, któ-

rej zakaz udzielania został uregulowany w art. 107 ust. 1 TFUE. Spełnione są także pozostałe przesłanki, ponieważ udzielenie pomocy dla przedsiębiorstwa w ramach programów operacyjnych, jest działaniem o charakterze selektywnym, prowadzi do przysporzenia korzyści jej odbiorcy oraz potencjalnie może powodować naruszenie warunków konkurencji i wymiany handlowej na rynku wewnętrznym. Dlatego też pomoc udzielona za środków z funduszy Unii Europejskiej musi być zgodna z unijnymi zasadami pomocy państwa. Zastosowanie znajdują zatem ograniczenia wynikające z odpowiednich przepisów Traktatu, rozporządzeń Komisji Europejskiej i Rady, a także licznych aktów o charakterze *soft law*, określających maksymalną dopuszczalną intensywność pomocy, czy też rodzaje wydatków kwalifikujących się do wsparcia.

Polityka spójności oraz polityka konkurencji w zakresie kontroli pomocy państwa mają realizować podstawowy cel Unii, czyli przyczynić się do zrównoważonego rozwoju. Realizacja zarówno polityki spójności, jak i polityki pomocy publicznej ma w efekcie prowadzić do poprawy funkcjonowania mechanizmu rynkowego. Polityka spójności ma na celu niwelowanie dysproporcji w poziomie rozwoju poszczególnych regionów Unii poprzez interwencje bezpośrednie w przedsiębiorstwa oraz inwestycje infrastrukturalne wpływające na poprawę otoczenia rynkowego. Celem pomocy państwa jest niwelowanie określonych niepowodzeń rynkowych i zapewnienie równości szans wszystkim przedsiębiorstwom działającym na jednolitym rynku europejskim. Pomoc z funduszy unijnych powinna prowadzić do podniesienia konkurencyjności danego regionu, zaś skutkiem udzielenia pomocy publicznej powinien być wzrost konkurencyjności danego przedsiębiorstwa. Wymagana jest jednak koordynacja tych dwóch polityk, ponieważ oprócz tego, że polityki te opierają się na odmiennych założeniach – z jednej strony interwencja, a z drugiej jej ograniczenie, to dodatkowo można wskazać na różny ich zasięg terytorialny. O ile polityka pomocy publicznej ma zastosowanie na całym terytorium Unii Europejskiej, o tyle polityka spójności jest ograniczona regionalnie. Dla celu konwergencyjnego interwencja z funduszy unijnych jest, co do zasady, ograniczona do regionów o PKB niższym niż 75% średniej PKB/UE. Widać w tym miejscu doskonale zbieżność warunków udzielania pomocy z funduszy Unii oraz krajowej pomocy regionalnej. Koordynacja jest zatem wymagana też z tego powodu, że część warunków dopuszczających do uznania danej pomocy publicznej za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jest formułowana w sposób terytorialny.

5. Wydatki na pomoc regionalną w UE w latach 2002-2012

Biorąc pod uwagę okres wdrażanej Strategii Lizbońskiej, w ramach której reformę unijnej polityki pomocy publicznej rozpoczęto realizować od postanowień sformułowanych na szczycie Rady Europejskiej w 2001 r. w Sztokholmie¹⁴, a na-

¹⁴ *Presidency Conclusions, Stockholm European Council, 23 and 24 March 2001*. Dokument dostępny na stronie: http://consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/00100-r1.%20ann-r1.en1.html (15.04.2014).

Tabela 1. Udział pomocy regionalnej w całkowitej pomocy dla sektora przemysłu i usług udzielanej przez państwa członkowskie UE w latach 2002-2012 (w %)

Państwa	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Austria	12,80	10,53	7,71	9,08	6,83	1,97	4,75	8,22	6,26	7,39	7,33
Belgia	49,85	22,97	20,73	11,61	14,01	4,19	8,31	5,04	5,60	7,38	6,69
Bułgaria	20,03	18,10	37,73	61,52	72,45	57,58	33,29	54,86	30,42	60,07	49,48
Cypr	6,74	0,63	3,93	2,78	8,37	4,44	1,00	1,15	9,21	5,62	5,69
Czechy	2,40	3,65	36,91	54,94	40,43	44,12	65,15	50,03	44,67	62,97	66,81
Dania	0,62	0,36	0,17	0,35	0,29	0,02	0,02	0,01	3,78	3,62	2,88
Estonia	46,24	17,11	30,02	17,47	18,58	19,93	5,83	9,60	14,38	44,15	56,80
Finlandia	11,74	8,30	8,44	11,54	10,50	6,51	5,96	4,33	5,10	3,31	3,74
Francja	15,44	14,46	12,26	19,56	6,48	31,72	28,15	32,92	31,59	29,36	23,45
Grecja	78,31	44,11	58,18	37,84	39,13	60,57	68,43	68,42	88,19	97,54	97,19
Hiszpania	19,60	21,90	22,00	23,36	32,20	33,98	37,14	22,70	23,60	19,18	18,84
Holandia	11,57	6,29	3,11	2,39	1,42	4,24	0,97	0,61	0,55	0,67	0,87
Irlandia	23,66	22,31	34,91	44,42	38,16	36,09	36,36	37,51	31,96	32,32	40,66
Litwa	3,83	17,14	44,86	49,88	26,68	11,84	7,20	44,09	66,72	70,99	61,48
Luksemburg	61,77	46,37	31,33	27,59	15,48	17,81	9,99	8,56	2,25	6,37	2,07
Łotwa	17,20	10,88	40,77	21,83	17,17	6,22	17,12	8,01	9,83	11,72	7,18
Malta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	1,88	0,96	17,06	21,30	21,27	15,77
Niemcy	13,38	17,41	17,59	16,98	18,31	16,19	21,56	29,27	16,02	17,51	18,57
Polska	13,53	3,41	9,19	19,46	32,21	22,46	18,99	22,76	28,21	25,01	35,16
Portugalia	1,22	1,52	3,10	3,02	2,99	5,33	8,28	8,00	11,33	10,37	23,76
Rumunia	18,68	9,28	6,05	9,36	9,77	8,74	17,87	25,64	48,46	35,17	14,26
Słowacja	44,20	62,11	54,11	51,06	66,67	48,23	57,15	43,05	45,42	70,45	56,85
Słowenia	8,47	8,23	8,18	31,82	31,25	31,44	46,29	47,21	29,17	40,83	29,66
Szwecja	6,95	4,52	3,76	4,35	4,79	5,59	6,36	3,44	4,53	3,00	2,59
Węgry	25,20	21,04	25,41	24,94	24,83	19,65	16,14	31,37	15,82	27,90	29,45
Wielka Brytania	16,30	26,76	30,71	20,91	15,23	13,27	9,55	6,89	10,83	8,16	5,77
Włochy	18,38	25,82	22,19	18,66	20,32	16,09	17,21	21,52	34,50	31,23	28,18
UE-27	14,91	14,95	16,25	17,37	13,56	18,66	21,52	23,33	21,58	22,04	20,80

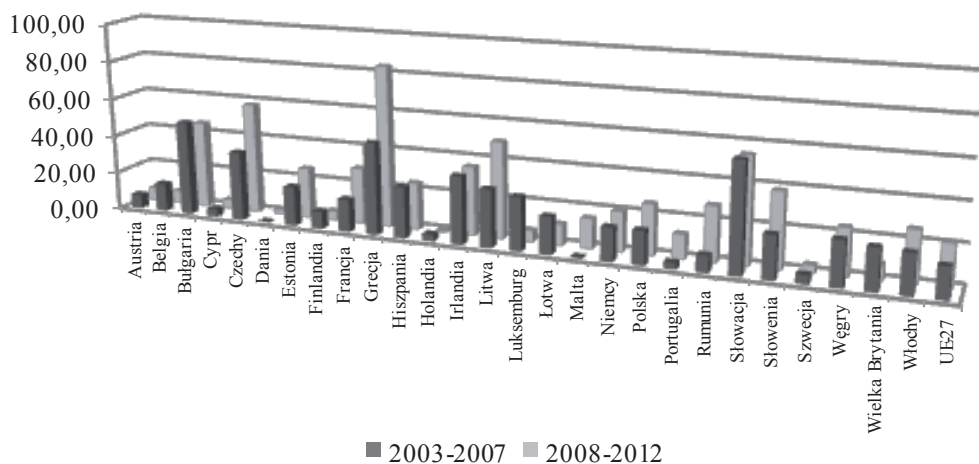
Źródło: obliczenia własne na podstawie DG Competition.

stępnie dwa pierwsze lata wdrażanej strategii Europa 2020, państwa członkowskie udzielały średniorocznie 12 mld euro regionalnej pomocy państwa. Kwota ta stanowiła w przybliżeniu 18,6% łącznej kwoty pomocy państwa dla przemysłu i usług lub 0,10% PKB UE-27. Średnio około 4,2 mld euro (35%) przyznano przy zastosowaniu środków objętych wyłączeniem grupowym. Łącznie w latach 2002–2012 na pomoc regionalną państwa członkowskie UE wydatkowały kwotę 132 mld euro. Zdecydowanie większa część tej kwoty została przyznana w ramach programów pomocowych (96%), natomiast indywidualna pomoc *ad hoc* stanowiła jedynie 4% całkowitej pomocy. W odniesieniu do struktury stosowanych instrumentów pomo-

cy, zwolnienia podatkowe stosowano w przypadku 55% całkowitej przyznanej pomocy (z wystąpieniem w tym okresie tendencji wzrostowej), a na drugim miejscu znalazły się dotacje bezpośrednie (42%). W wartościach względnych, jako odsetek PKB, 13 państw członkowskich przyznało więcej środków niż średnia UE: Grecja (0,41%), Republika Czeska (0,29%), Węgry (0,29%), Słowacja (0,21%), Słowenia (0,19%), Malta (0,16%), Irlandia (0,15%), Francja (0,13%), Polska (0,13%), Niemcy (0,12%), Hiszpania (0,11%), Litwa (0,11%) i Rumunia (0,11%).

W tabeli 1 został przedstawiony udział pomocy publicznej udzielanej z przeznaczeniem na rozwój regionalny w państwach członkowskich Unii Europejskiej w latach 2002-2012.

W odniesieniu do całkowitej pomocy dla przemysłu i usług regionalna pomoc rozwojowa była szczególnie istotna w państwach UE-12, w których stanowiła ok. 27% łącznej kwoty, czyli znajdowała się na wyższym poziomie w porównaniu z poziomem zaobserwowanym w państwach UE-15 (18%). Tłumaczy się to występowaniem w tych państwach członkowskich większej liczby kwalifikujących się regionów i, co za tym idzie, możliwością przyznania pomocy o większej intensywności. Największą część regionalnej pomocy rozwojowej w stosunku do całkowitej pomocy dla przemysłu i usług przyznano Grecji (67%), Słowacji (54%), Bułgarii (45%) i Republice Czeskiej (43%), natomiast w czterech państwach członkowskich (Danii, Holandii, na Cyprze i w Szwecji) wyniosła ona poniżej 5%. W Polsce udział pomocy regionalnej w pomocy ogółem w latach 2002-2012 wyniósł średnio 21%. W raportach publikowanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wskaźnik ten jest znacznie wyższy, co wynika z faktu, że przy zastosowaniu metodologii krajowej do pomocy regionalnej zaliczana jest dodatkowo pomoc udzielana w ramach funduszy unijnych. W wartościach nominalnych państwami, które przyznały pomoc w najwyższych kwotach, były: Niemcy (średnio 3,1 mld euro, 18% całkowitej pomocy), Francja (średnio 2,6 mld euro, 20%), Włochy (średnio 1,3 mld euro, 23%) i Hiszpania (średnio 1,2 mld euro, 25%). Warto w tym miejscu wskazać na Grecję, która w latach 2002-2012 udzielała średniorocznie 0,8 mld euro pomocy regionalnej, co odpowiadało udziałowi na poziomie 67%, natomiast zawężając tą analizę do okresu kryzysu finansowego i gospodarczego, tj. lat 2008-2012, wartość tej pomocy wzrasta dwukrotnie do poziomu 1,6 mld euro średniorocznie, co stanowi 84% pomocy ogółem. W dwóch ostatnich latach udział ten zwiększa się do 97%. Także w odniesieniu do całej Unii Europejskiej można wskazać, że w latach 2008-2012, które obejmują okres intensywnego wdrażania programów pomocy zarówno dla sektora finansowego, jak i dla gospodarki realnej, wartość udziału pomocy regionalnej wzrosła w porównaniu do lat 2003-2007 – o 6 punktów procentowych. Zjawisko to ilustruje wykres na rys. 1.

Rys. 1. Średni udział pomocy regionalnej w pomocy ogółem w okresach 2003-2007 oraz 2008-2012

Źródło: obliczenia własne na podstawie DG Competition.

6. Zakończenie

Pomoc regionalna ma na celu zapewnić rozwój mniej uprzywilejowanych regionów poprzez wspieranie trwałych inwestycji i tworzenie nowych miejsc pracy. Pomoc ta promuje ekspansję, modernizację i dywersyfikację działalności przedsiębiorstw znajdujących się w takich regionach, a także zachęca nowe przedsiębiorstwa do inwestowania na tych terenach. W celu wspierania tego rozwoju oraz redukcji potencjalnych efektów negatywnych wszelkich relokacji pomoc regionalna powinna być przyznawana przez pewien okres minimalny, co oznacza, iż tego rodzaju pomoc w Unii Europejskiej dopuszczalna jest jedynie wówczas, gdy stosuje się ją w sposób oszczędny. W sytuacji, gdyby pomoc dla najmniej rozwiniętych regionów, uległaby generalizacji i przyjęłaby ciągły charakter, to straciłaby wszystkie swoje walory jako bodziec, a jej wpływ ekonomiczny zostałby zniwelowany. Równocześnie stanowiłaby ona ingerencję w normalną grę sił rynkowych i prowadziłaby do zmniejszenia efektywności unijnej gospodarki.

Odnośząc się w tym miejscu do postawionej we wstępie artykułu tezy, należy wskazać, że jest ona prawdziwa. Przyjęcie za priorytet strategii Europa 2020 – a wcześniej w odnowionej Strategii Lizbońskiej – spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej powoduje, że obecnie regionalna pomoc państwa jest celem horyzontalnym, który ma największy udział w całkowitej pomocy publicznej dla przemysłu i usług w Unii Europejskiej. Znaczenie tego celu zwiększyło się w ciągu ostatnich lat, a w szczególności od czasu przystąpienia do Unii Europejskiej nowych

państw w latach 2004 i 2007. W latach 2011-2012, które stanowią końcowy okres wdrażania licznych środków pomocy publicznej w związku z następstwami kryzysu finansowego i gospodarczego, z całkowitej kwoty 133 mld euro, czyli 1,01% PKB UE-27, pomocy przyznanej dla przemysłu i usług na cele horyzontalne przeznaczono 86%. Pomoc regionalna wyniosła 24,7 mld euro, czyli 0,19% PKB UE-27. W odniesieniu do poszczególnych państw członkowskich powyższa teza znajduje odzwierciedlenie przede wszystkim w polityce pomocy publicznej prowadzonej przez państwa UE-12. Wynika to z tego, że państwa te udzielają pomocy regionalnej na podstawie artykułu 107 ust. 3 lit. a) TFUE, który dopuszcza pomoc regionalną mającą na celu wyrównywanie różnic w rozwoju różnych regionów gospodarczych w całej Unii Europejskiej. Pomoc ta jest akceptowana przez Komisję Europejską w szerszym zakresie niż pomoc udzielana na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE. – regulującego dopuszczalność pomocy regionalnej ukierunkowanej na wyrównywanie dysproporcji rozwojowych występujących między regionami poszczególnych państw członkowskich, która charakterystyczna jest dla większości państw UE-15. Jednak w ostatnich kilku latach państwa UE-15 również udzielają coraz więcej pomocy w oparciu o stosowanie art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE, co charakterystyczne jest przede wszystkim dla Grecji – w związku ze skutkami kryzysu finansowego i gospodarczego, a także dla Niemiec i Francji, gdzie skoncentrowano się na wsparciu inwestycji w najuboższych regionach (w Niemczech Wschodnich) oraz zapewnieniu pomocy operacyjnej we francuskich departamentach zamorskich. Oznacza to, że regionalna pomoc państwa nadal będzie przyczyniać się do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w Unii Europejskiej.

Literatura

- Merola M., *Regional Aid: Recent Trends and Some Historical Background – with special Focus on large Investment Projects*, European State Aid Quarterly 2010, 3.
- Moussis N., *Access to European Union, law, economics, policies*, European Study Service, Rixensart 2002.
- Presidency Conclusions, Stockholm European Council, 23 and 24 March 2001*, http://consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/00100-r1.%20ann-r1.en1.html (15.04.2014).
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1628/2006 z dnia 24 października 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej, DzUrz UE L 302/29 z 1.11.2006.
- Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu, DzUrz UE L 241 z 9.8.2008.
- Rozporządzenie (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), DzUrz UE L 154/1.
- Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wersje skonsolidowane – DzUrz UE, C 83 z 30.03.2010.

Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013, DzUrz UE C 54 z 4.3.2006.

Wytyczne w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014-2020, DzUrz UE C 209/1 z 23.7.2013.

REGIONAL AID AS AN EXAMPLE OF PERMITTED CONDITIONALLY STATE AID IN THE EUROPEAN UNION

Summary: The aim of this article is to present the conditions of admissibility of state aid in the European Union, with particular emphasis on horizontal aid for regional development. It is intended to verify the statement that – due to the fulfillment of the Lisbon Agenda and Europe 2020 strategy guidelines on state aid – the value of horizontal aid for regional development has been growing, while the principle of limited state aid has been maintained. As a result, state aid for regional development has currently the largest share of total aid for the industry and services in the European Union. This thesis has been proven.

Keywords: state aid, regional development, European Union, competition policy, cohesion policy.